

U S T A W A

z dnia.....2014 r.

**o zmianie ustawy o Narodowym Banku Polskim oraz ustawy – Prawo o szkolnictwie
wyższym**

Art. 1. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2013 r. poz. 908 i 1036) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 5 ust. 1 i 1a otrzymują brzmienie:

„1. NBP może:

- 1) współpracować z organizacjami międzynarodowymi, międzynarodowymi instytucjami finansowymi oraz międzynarodowymi instytucjami bankowymi, w tym uczestniczyć w przedsięwzięciach realizowanych w ramach takiej współpracy;
- 2) być członkiem organizacji międzynarodowych, międzynarodowych instytucji finansowych oraz międzynarodowych instytucji bankowych;
- 3) pokrywać ze środków własnych wydatki związane ze współpracą lub członkostwem, o których mowa w pkt 1 i 2.

1a. NBP pokrywa ze środków własnych wydatki związane z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Międzynarodowym Funduszu Walutowym, w tym udziały członkowskie przypisane Rzeczypospolitej Polskiej z tego tytułu, oraz wydatki związane z uczestnictwem w inicjatywach finansowych kierowanych przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy do jego członków.”;

2) w art. 10 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Prezesa NBP w czasie jego nieobecności zastępuje wiceprezes NBP - pierwszy zastępca Prezesa NBP, a w razie ich nieobecności - wiceprezes NBP.”;

3) w art. 11:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Prezes NBP jest przełożonym wszystkich pracowników NBP.”,

b) w ust. 5 uchyla się pkt 1;

4) w art. 12 w ust. 2 uchyla się pkt 3;

5) w art. 13:

a) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

- „2) 6 członków powoływanych w równej liczbie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Sejm i Senat, spośród specjalistów z zakresu finansów.”,
- b) w ust. 5 po pkt 3a dodaje się pkt 3b w brzmieniu:
„3b) naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 14 ust. 1;”;
- 6) w art. 14:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Członek Rady nie może:
- 1) zajmować żadnych innych stanowisk i podejmować działalności zarobkowej lub publicznej poza pracą naukową, dydaktyczną lub twórczością autorską,
 - 2) podejmować, bez zgody Rady, działalności w organizacjach międzynarodowych
- pod rygorem odwołania z Rady.”,
- b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
„1a. Zgoda, o której mowa w ust. 1 pkt 2, jest wyrażana w uchwale, podejmowanej bez udziału członka Rady, którego dotyczy.”;
- 7) art. 16:
- a) w ust. 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:
„Posiedzenie Rady może być zwołane również na pisemny wniosek co najmniej 2 członków Rady.”,
- b) w ust. 3 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:
„Ustalenia Rady podejmowane są w formie uchwał większością głosów przy obecności co najmniej 4 osób wchodzących w jej skład, w tym Przewodniczącego Rady.”,
- c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:
„4. Stanowiska zajęte przez członków Rady w głosowaniu podlegają ogłoszeniu na stronach internetowych NBP. Ogłoszenia dokonuje się po upływie 6 tygodni od dnia głosowania, nie później jednak niż po upływie 3 miesięcy od tego dnia.”;
- 8) w art. 17:
- a) w ust. 2b zdanie drugie otrzymuje brzmienie:
„Przepisy art. 9 ust. 2, art. 13 ust. 3, ust. 5 pkt 1-3a i 4 oraz ust. 6 i 7 stosuje się odpowiednio.”,

- b) w ust. 4:
- po pkt 7 dodaje się pkt 7a w brzmieniu:
„7a) ustalanie wysokości oprocentowania, prowizji i opłat bankowych z tytułu kredytów udzielanych przez NBP w ramach działań na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego;”,
 - w pkt 14 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 15 w brzmieniu:
„15) decydowanie o współpracy lub członkostwie, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 i 2.”;
- 9) art. 18 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 18. 1. Członek Zarządu NBP nie może:
- 1) zajmować żadnych innych stanowisk i podejmować działalności zarobkowej lub publicznej poza pracą naukową, dydaktyczną lub twórczością autorską;
 - 2) podejmować, bez zgody Prezesa NBP, działalności w organizacjach międzynarodowych.
2. Do Członków Zarządu NBP przepis art. 14 ust. 2 stosuje się odpowiednio.
3. Za zgodą Prezesa NBP członek Zarządu NBP może reprezentować NBP w organizacjach międzynarodowych.
4. Członek Zarządu NBP może reprezentować:
- 1) NBP - w organach lub instytucjach, których przedstawiciel NBP jest członkiem lub w których pracach bierze udział,
 - 2) Prezesa NBP - w organach lub instytucjach, których Prezes NBP lub jego przedstawiciel jest członkiem, lub w których pracach bierze udział
- jeżeli przepisy regulujące organizację, skład, sposób lub tryb działania takich organów i instytucji nie stanowią inaczej.”;
- 10) w art. 23:
- a) w ust. 1:
- pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) przekazuje Radzie Ministrów i Ministrowi Finansów projekty założeń polityki pieniężnej, opinie w sprawie projektu ustawy budżetowej oraz ustalenia Rady.”,
 - uchyla się pkt 3,
- b) po ust. 4a dodaje się ust. 4b w brzmieniu:

„4b. W zakresie niezbędnym do ustalenia zgodności ze stanem faktycznym danych przekazanych na podstawie ust. 2-4, NBP może żądać od podmiotów, które te dane przekazały, przedstawienia dokumentów oraz złożenia pisemnych lub ustnych wyjaśnień.”;

11) w art. 33:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wzory i wartość nominalną banknotów oraz wzory, wartość nominalną, stop, próbę i masę monet oraz terminy wprowadzenia ich do obiegu ustala Prezes NBP w drodze zarządzenia.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. W przypadku znaków pieniężnych przeznaczonych na cele kolekcjonerskie, w zarządzeniu, o którym mowa w ust. 1, Prezes NBP ustala także maksymalną wielkość ich emisji.”;

12) art. 34 otrzymuje brzmienie:

„Art. 34. 1. Zużyte lub uszkodzone znaki pieniężne przestają być prawnym środkiem płatniczym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Za zużyte lub uszkodzone uznaje się:

- 1) banknoty postrzępione, naddarte, podklejone, przerwane, nadmiernie zabrudzone, zaplamione, odbarwione lub uszkodzone w inny sposób, w tym wskutek umieszczenia na nich trwałego napisu, nadruku, rysunku lub innego znaku;
- 2) monety oraz ich elementy (rdzeń i pierścień) mające w szczególności uszkodzenia typu mechanicznego, wytarte, o zmienionej barwie, skorodowane, w tym uszkodzone wskutek umieszczenia na nich trwałego napisu, rysunku lub innego znaku.

2. Szczegółowe kryteria dotyczące jakości obiegowej znaków pieniężnych emitowanych przez NBP ustala Prezes NBP w drodze zarządzenia.

3. Jeżeli autentyczność znaków pieniężnych, o których mowa w ust. 1, nie budzi podejrzeń, a ich cechy umożliwiają rozpoznanie ich wartości nominalnej, zużyte lub uszkodzone znaki pieniężne, z zastrzeżeniem art. 34a ust. 3, podlegają wymianie. Wymiany dokonują banki oraz Centrala i inne jednostki organizacyjne NBP.

4. Wymiana znaków pieniężnych, z zastrzeżeniem art. 34c ust. 3, jest dokonywana nieodpłatnie, w pełnej lub w połowie ich wartości nominalnej.”;

13) po art. 34 dodaje się art. 34a - 34f w brzmieniu:

„Art. 34a. 1. Wymianie w pełnej wartości nominalnej podlegają:

- 1) banknoty przerwane na dwie lub więcej części, sklejone lub niesklejone, jeżeli wszystkie części pochodzą z tego samego banknotu, nie posiadają ubytków powierzchni w miejscu przzerwania i łącznie stanowią 100% jego pierwotnej powierzchni;
- 2) banknoty, które zachowały ponad 75% pierwotnej powierzchni w jednym fragmencie;
- 3) monety oraz rozłączone elementy monety tej samej wartości nominalnej, jeżeli zachowały się ich istotne elementy plastyczne.

2. Wymianie w połowie wartości nominalnej podlegają:

- 1) banknoty, które zachowały od 45% do 75% pierwotnej powierzchni w jednym fragmencie;
- 2) monety, w przypadku których zachował się tylko jeden element, zachowujący istotne elementy plastyczne.

3. Znaki pieniężne niespełniające warunków, o których mowa w ust. 1, ani warunków, o których mowa w ust. 2, nie podlegają wymianie. Niewymienione znaki pieniężne nie podlegają zwrotowi.

Art. 34b. 1. W przypadku zaistnienia wątpliwości, czy przedstawiane do wymiany znaki pieniężne podlegają wymianie, lub czy podlegają one wymianie w pełnej czy w połowie wartości nominalnej, banki oraz jednostki organizacyjne NBP są obowiązane do przyjęcia takich znaków oraz przekazania ich do wymiany do Centrali NBP.

2. Wymiana jest dokonywana na wniosek, sporządzony według ustalonego wzoru. Przyjęcie przekazanych do wymiany znaków NBP potwierdza pokwitowaniem.

Art. 34c. 1. Znaki pieniężne:

- 1) posiadające cechy wskazujące, że uległy uszkodzeniu w wyniku zadziałania zabezpieczeń zainstalowanych w pojemnikach specjalistycznych lub urządzeniach służących do transportu lub przechowywania znaków pieniężnych,
 - 2) uszkodzone w wyniku badań przeprowadzonych na wniosek organów powołanych do wykrywania przestępstw i ścigania ich sprawców
- są przyjmowane do wymiany wyłącznie w innych niż Centrala jednostkach organizacyjnych NBP.

2. O przedstawieniu do wymiany znaków pieniężnych, o których mowa w ust. 1 pkt 1, jednostki organizacyjne NBP niezwłocznie zawiadamiają Policję.

3. Za wymianę znaków pieniężnych, o których mowa w ust. 1 pkt 1, pobierana jest opłata, zgodnie z taryfą prowizji i opłat bankowych stosowanych przez NBP. Nie pobiera się opłaty, jeżeli znaki pieniężne uległy uszkodzeniu w wyniku przestępstwa.

Art. 34d. Wymienione znaki pieniężne, w tym znaki uszkodzone w sposób nie pozwalający na ich sortowanie za pomocą urządzeń służących do sortowania znaków pieniężnych, oddziela się od znaków będących na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej prawnym środkiem płatniczym i pakuje się do oddzielnych opakowań.

Art. 34e. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, po zasięgnięciu opinii Prezesa NBP, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowy sposób i tryb postępowania przy dokonywaniu wymiany zużytych lub uszkodzonych znaków pieniężnych, w tym:
 - a) wzory wniosku i pokwitowania, o których mowa w art. 34b ust. 2,
 - b) wzór zawiadomienia, o którym mowa w art. 34c ust. 2,
- 2) szczegółowy sposób postępowania z wymienionymi znakami pieniężnymi - mając na uwadze zapewnienie sprawności i bezpieczeństwa obrotu gotówkowego.

Art. 34f. 1. NBP prowadzi:

- 1) centrum do spraw fałszerstw znaków pieniężnych;
- 2) centrum analiz banknotów i monet, pełniące funkcje Krajowego Centrum Analiz oraz Krajowego Centrum Analiz Monet, o których mowa odpowiednio w art. 4 i art. 5 rozporządzenia Rady (WE) nr 1338/2001 z dnia 28 czerwca 2001 r. ustanawiającego środki niezbędne dla ochrony euro przed fałszowaniem (Dz. Urz. UE L 181 z 04.07.2001., str. 6, z późn.zm.), zwanego dalej "rozporządzeniem 1338/2001".

2. NBP:

- 1) prowadzi bazy danych o podrobionych lub przerobionych znakach pieniężnych, zwanych dalej „fałszywymi znakami pieniężnymi”;
- 2) opracowuje i udostępnia zbiór typów fałszywych znaków pieniężnych, zawierający w szczególności informacje o środkach technicznych stosowanych do ich wytworzenia.

3. NBP wykonuje ekspertyzy:

- 1) znaków pieniężnych;
- 2) materiałów służących do wykonania fałszywych znaków pieniężnych.

4. O stwierdzeniu nowego typu fałszywych znaków pieniężnych NBP niezwłocznie zawiadamia Policję.”;

14) art. 35 otrzymuje brzmienie:

„Art. 35. 1. Fałszywe znaki pieniężne, oraz znaki pieniężne podejrzane co do autentyczności, opiewające na złote, grosze lub na waluty obce, podlegają zatrzymaniu. Zatrzymanie fałszywych znaków pieniężnych następuje bez prawa do ich zwrotu lub do wypłaty ich równowartości.

2. Zatrzymanie znaków pieniężnych, o których mowa w ust. 1, dokonują:

- 1) przedsiębiorcy lub inne podmioty, którym znaki takie przedstawiono, lub w których kasie znaki takie zostały stwierdzone;
- 2) przedsiębiorcy prowadzący działalność w zakresie przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań znaków pieniężnych - w przypadku stwierdzenia takich znaków w ramach prowadzenia tej działalności.

3. Zatrzymujący znaki pieniężne może żądać od osoby, która te znaki przedstawia, okazania dokumentu stwierdzającego jej tożsamość. Osoba przedstawiająca znaki pieniężne jest obowiązana do jego okazania.

4. Z zatrzymania znaków pieniężnych sporządza się, według ustalonego wzoru, protokół zatrzymania.

5. Zatrzymane znaki pieniężne są przekazywane właściwej jednostce organizacyjnej Policji, która przekazuje je niezwłocznie do NBP.

6. W przypadku stwierdzenia przez NBP autentyczności zatrzymanych znaków pieniężnych:

- 1) opiewających na złote lub grosze - wypłacana jest ich równowartość, z tym, że w przypadku, gdy jako fałszywe lub podejrzane co do autentyczności zatrzymano znaki pieniężne zużyte lub uszkodzone, przepisy art. 34-34d oraz przepisy wydane na podstawie art. 34e stosuje się odpowiednio;
- 2) opiewających na waluty obce - znaki te są zwracane.

7. Wypłaty lub zwrotu dokonuje się po okazaniu dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby, której wypłata lub zwrot mają być dokonane.”;

15) po art. 35 dodaje się art. 35a - 35e w brzmieniu:

„Art. 35a. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, po zasięgnięciu opinii Prezesa NBP, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób i tryb:

- 1) postępowania przy wykonywaniu ekspertyz, o których mowa art. 34f ust. 3,
- 2) postępowania przy zatrzymywaniu fałszywych i podejrzanych co do autentyczności znaków pieniężnych, w tym wzór protokołu zatrzymania, o którym mowa w art. 35 ust. 4,
- 3) postępowania z zatrzymanymi znakami pieniężnymi, w tym dokonywania wypłaty lub zwrotu, o których mowa w art. 35 ust. 7

- mając na uwadze zapewnienie sprawności i bezpieczeństwa obrotu gotówkowego oraz ochrony słuszných interesów osób, których znaki pieniężne są zatrzymywane.

Art. 35b. 1. Banki oraz przedsiębiorcy, którym banki powierzyły wykonywanie czynności przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań znaków pieniężnych, są obowiązani do sprawdzania autentyczności otrzymywanych znaków pieniężnych.

2. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1:

- 1) nie dotyczy znaków pieniężnych:
 - a) opiewających na walutę euro,
 - b) otrzymywanych w ramach zaopatrywania banków w znaki pieniężne przez NBP;
- 2) w przypadku przedsiębiorców, którym banki powierzyły wykonywanie czynności przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań znaków pieniężnych - dotyczy znaków pieniężnych otrzymywanych w ramach wykonywania tych czynności.

3. Wykonanie obowiązku, o którym mowa w ust. 1, w przypadku znaków pieniężnych opiewających na waluty obce, polega na sprawdzeniu ich autentyczności:

- 1) przez osoby posiadające fachowe przygotowanie lub
- 2) za pomocą odpowiednich urządzeń, zapewniających rozpoznanie fałszywych znaków pieniężnych.

4. Za posiadanie fachowego przygotowania uznaje się:

- 1) ukończenie kursu obejmującego zagadnienia związane ze sprawdzaniem autentyczności znaków pieniężnych oraz prawne i praktyczne zagadnienia związane z pracą w kasie, w tym z zatrzymywaniem fałszywych lub podejrzanych

co do autentyczności znaków pieniężnych, potwierdzone świadectwem lub innym dokumentem, lub

- 2) pracę na stanowisku bezpośrednio związanym z obsługą transakcji gotówkowych lub z kontrolą jakości i sprawdzaniem autentyczności znaków pieniężnych, w okresie co najmniej rocznym, udokumentowaną świadectwem pracy, oraz znajomość przepisów dotyczących zatrzymywania fałszywych lub podejrzanych co do autentyczności znaków pieniężnych, potwierdzoną oświadczeniem.

5. Podmioty obowiązane do sprawdzania autentyczności znaków pieniężnych opiewających na walutę euro oraz sposób dokonywania takiego sprawdzania określa art. 6 rozporządzenia 1338/2001.

Art. 35c. Banki oraz przedsiębiorcy prowadzący działalność w zakresie przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań znaków pieniężnych, przy wykonywaniu czynności ich przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania ich opakowań, są obowiązani stosować odpowiednie urządzenia, zapewniające w szczególności:

- 1) prawidłowe ustalenie liczby i wartości nominalnej znaków pieniężnych;
- 2) oddzielenie znaków spełniających kryteria jakościowe od niespełniających tych kryteriów;
- 3) trwałość stosowanych opakowań i zamieszczanych na nich informacji.

Art. 35d. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, po zasięgnięciu opinii Prezesa NBP, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania techniczne dla urządzeń, o których mowa w art. 35b ust. 3 pkt 2 i art. 35c, mając na uwadze zapewnienie sprawności i bezpieczeństwa obrotu gotówkowego oraz eliminowania z obrotu znaków pieniężnych nie spełniających kryteriów jakościowych.

Art. 35e. 1. Wykonywanie przez banki oraz przez przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań znaków pieniężnych, obowiązku stosowania, przy wykonywaniu czynności, o których mowa w art. 35b ust. 3 pkt 2 oraz art. 35c, urządzeń spełniających wymagania określone w przepisach wydanych na podstawie art. 35d, podlega kontroli sprawowanej przez Prezesa NBP.

2. Do kontroli, o której mowa w ust. 1, stosuje się przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 672, z późn.zm.¹⁾).”;

16) tytuł rozdziału 6 otrzymuje brzmienie:

„Instrumenty polityki pieniężnej oraz działania na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego”;

17) w art. 42:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. W ramach wykonywania zadań z zakresu polityki pieniężnej, NBP może udzielać bankom kredytu refinansowego w złotych na uzupełnienie ich zasobów pieniężnych.

2. Przy udzielaniu kredytu, o którym mowa w ust. 1, NBP kieruje się zdolnością banku do spłaty tego kredytu wraz z odsetkami w umownych terminach spłaty.”,

b) uchyla się ust. 3,

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Kredyt, o którym mowa w ust. 1, może być:

1) zabezpieczony papierami wartościowymi (kredyt lombardowy);

2) udzielony w innej formie, określonej przez Zarząd NBP.”,

d) uchyla się ust. 5-7;

18) po art. 42 dodaje się art. 42a i art. 42b w brzmieniu:

„Art. 42a. 1. W ramach działań na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego, NBP może udzielać bankom i innym podmiotom podlegającym nadzorowi na podstawie ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1149, z późn.zm.²⁾) kredytu w celu uzupełnienia ich zasobów pieniężnych, pod warunkiem ustanowienia odpowiedniego zabezpieczenia.

2. Przy udzielaniu kredytu, o którym mowa w ust. 1, NBP kieruje się wpływem sytuacji podmiotu, któremu kredyt ma być udzielony, na stabilność krajowego systemu

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 675, 983, 1036, 1238, 1304 i 1650 oraz z 2014 r. poz. 822, 1133, 1138 i 1146.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 1166 i 1385 oraz z 2013 r. poz. 70, 1012, 1036 i 1567.

finansowego, oraz jego zdolnością do spłaty kredytu wraz z odsetkami w umownych terminach spłaty.

Art. 42b. 1. Umowa o kredyt, o którym mowa w art. 42 i art. 42a, może zostać rozwiązana przez każdą ze stron, z zachowaniem siedmiodniowego terminu wypowiedzenia.

2. Jeżeli sytuacja finansowa podmiotu korzystającego z kredytu, o którym mowa w art. 42 lub art. 42a, ulega pogorszeniu w stopniu zagrażającym terminowej spłacie kredytu, albo podmiot ten nie przestrzega istotnych postanowień umowy o kredyt, NBP może wypowiedzieć tę umowę i zażądać wcześniejszej spłaty kredytu, w całości lub w części, w terminie krótszym niż określony w umowie.”;

19) w art. 43 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. W ramach działań na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego, w przypadkach określonych w ustawie z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 711, z późn. zm.³⁾) oraz w ustawie z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1450), NBP może udzielać kredytu krótkoterminowego Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu.

2. W przypadku zagrożenia płynności spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, NBP, w ramach działań na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego, może udzielić Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej kredytu krótkoterminowego na zasilenie funduszu stabilizacyjnego, o którym mowa w art. 55 ust. 1 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, w razie zaistnienia groźby wyczerpania środków funduszu, pod warunkiem ustanowienia odpowiedniego zabezpieczenia.”;

20) po art. 43 dodaje się art. 43a w brzmieniu:

„Art. 43a. 1. W ramach działań na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego NBP może udzielać podmiotom podlegającym nadzorowi na podstawie ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym, uczestniczącym w systemach płatności prowadzonych przez NBP, kredytu w ciągu dnia operacyjnego, służącego wykonywaniu zobowiązań związanych z tym uczestnictwem. Udostępnianie

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustaw zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 144, poz. 1176, z 2010 r. Nr 140, poz. 943 i Nr 257, poz. 1724, z 2011 r. Nr 134, poz. 781, z 2012 r. poz. 596 i 1166 oraz z 2013 r. poz. 613 i 1012.

środków w ramach tego kredytu oraz spłata zobowiązań z niego wynikających następuje w ciągu tego samego dnia operacyjnego.

2. NBP udziela kredytu, o którym mowa w ust. 1, pod warunkiem ustanowienia odpowiedniego zabezpieczenia.”;

21) w art. 48 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) sprzedawać i kupować dłużne papiery wartościowe poza operacjami otwartego rynku, w ramach działań na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego, w transakcjach z Bankowym Funduszem Gwarancyjnym, Krajowym Depozytem Papierów Wartościowych S.A. lub spółką, której Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. przekazał wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 6 lub ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2014 r. poz. 94 i 586);”;

22) art. 59 otrzymuje brzmienie:

„Art. 59. 1. NBP może inicjować, organizować i prowadzić działalność naukową, edukacyjną, wydawniczą lub promocyjną, związaną z celami i zadaniami NBP.

2. NBP może udzielać pomocy doradczej i szkoleniowej w ramach współpracy z bankami centralnymi innych państw oraz międzynarodowymi instytucjami finansowymi lub bankowymi.

3. Wydatki związane z działalnością, o której mowa w ust. 1 i 2, NBP pokrywa ze środków własnych.”;

23) w art. 69:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Roczne sprawozdanie finansowe NBP podlega badaniu przez podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, wybrany przez Radę.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a - 1d w brzmieniu:

„1a. Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, który badał pięć kolejnych rocznych sprawozdań finansowych NBP, nie może badać sprawozdania finansowego NBP sporządzonego za rok następujący po roku, za który zostało sporządzone ostatnie zbadane przez ten podmiot sprawozdanie finansowe NBP, oraz sprawozdań finansowych NBP sporządzonych za dwa kolejne lata.

1b. Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych:

- 1) należący do sieci, w rozumieniu art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. Nr 77, poz. 649, z późn.zm.⁴⁾), do której należy podmiot, o którym mowa w ust. 1a, lub
- 2) będący w stosunku do podmiotu, o którym mowa w ust. 1a, jednostką powiązaną w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 43 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330 z późn.zm.⁵⁾)

- nie może badać sprawozdania finansowego NBP sporządzonego za rok następujący po roku, za który zostało sporządzone ostatnie zbadane przez podmiot, o którym mowa w ust. 1a, sprawozdanie finansowe NBP, oraz sprawozdań finansowych NBP sporządzonych za dwa kolejne lata.

1c. W przypadku gdy pięć kolejnych rocznych sprawozdań finansowych NBP było badanych przez podmioty należące do tej samej sieci, lub przez podmioty będące jednostkami powiązanymi, żaden z podmiotów, które do tej sieci należą, ani żadna z takich jednostek powiązanych, ani jakikolwiek podmiot będący w stosunku do nich jednostką powiązaną, nie może badać sprawozdania finansowego NBP sporządzonego za rok następujący po roku, za który zostało sporządzone ostatnie z tych pięciu sprawozdań finansowych NBP, ani sprawozdań finansowych NBP sporządzonych za dwa kolejne lata.

1d. Kluczowy biegły rewident, w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym, który brał udział w badaniu trzech kolejnych rocznych sprawozdań finansowych NBP, nie może brać udziału w badaniu sprawozdania finansowego NBP sporządzonego za rok następujący po roku, za który zostało sporządzone ostatnie sprawozdanie finansowe NBP, w którego badaniu brał on udział, ani w badaniu sprawozdań finansowych NBP sporządzonych za dwa kolejne lata.”,

- c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 182, poz. 1228, z 2012 r. poz. 1166, z 2013 r. poz. 1036 oraz z 2014 r. poz. 768.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 613 oraz z 2014 r. poz. 768 i 1100

„3. W terminie do dnia 30 kwietnia roku następnego po roku obrotowym Prezes NBP przedstawia roczne sprawozdanie finansowe NBP, zbadane przez podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, Radzie Ministrów, która podejmuje decyzję w sprawie jego zatwierdzenia.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.⁶⁾) w art. 129 w ust. 4 w pkt 6 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 7 w brzmieniu:

„7) w Narodowym Banku Polskim.”.

Art. 3. 1. Rachunki bankowe, o których mowa w art. 79¹ ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 1992 r. Nr 72, poz. 360, z późn.zm.⁷⁾), w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 stycznia 1998 r., nieprzekazane przez Narodowy Bank Polski, zwany dalej "NBP", innym bankom, ulegają zamknięciu z dniem 1 stycznia 2016 r. Środki zgromadzone na tych rachunkach nie podlegają od tego dnia oprocentowaniu.

2. Z dniem 1 stycznia 2016 r. rozpoczyna się bieg przedawnienia roszczeń o zwrot osobom uprawnionym środków, o których mowa w ust. 1. Termin przedawnienia wynosi 3 lata.

3. NBP, w drodze ogłoszeń zamieszczonych w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim oraz na stronach internetowych NBP, wezwie dwukrotnie, w odstępie kwartalnym, osoby uprawnione do otrzymania środków, o których mowa w ust. 1, do zgłaszania się po ich odbiór. Pierwszego ogłoszenia NBP dokona w pierwszym kwartale 2016 r.

Art. 4. W grudniu 2019 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Sejm oraz Senat powołają po jednym, dodatkowym członku Rady Polityki Pieniężnej, zwanej dalej "Radą".

Art. 5. Na miejsce:

- 1) dwóch członków Rady powołanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) dwóch członków Rady powołanych przez Sejm,
- 3) dwóch członków Rady powołanych przez Senat

- których kadencja w Radzie wygaśnie w 2022 r., nie powołuje się nowych członków.

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 742 i 1544, z 2013 r. poz. 675, 829, 1005, 1588 i 1650 oraz z 2014 r. poz. 7, 768, 821, 1004, 1146 i 1198.

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1993 r. Nr 6, poz. 29, z 1994 r. Nr 1, poz. 2, Nr 80, poz. 369, Nr 121, poz. 591 i Nr 136, poz. 703, z 1996 r. Nr 106, poz. 496 oraz z 1997 r. Nr 79, poz. 484, Nr 111, poz. 740 i Nr 121, poz. 770.

Art. 6. Przepisy art. 13 ust. 1 pkt 2 oraz art. 16 ust. 1 i 3 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się od dnia wygaśnięcia kadencji członków Rady powołanych w 2016 r.

Art. 7. W okresie, w którym Rada składa się z Przewodniczącego i 12 członków:

- 1) pisemny wniosek o zwołanie posiedzenia Rady może złożyć co najmniej 4 członków;
- 2) do podjęcia przez Radę uchwał wymagana jest obecność co najmniej 7 osób wchodzących w jej skład, w tym Przewodniczącego Rady.

Art. 8. Do ogłaszania stanowisk zajętych przez członków Rady w głosowaniach nad uchwałami podjętymi przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się art. 16 ust. 4 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 9. Do dnia ustalenia przez Zarząd NBP, na podstawie art. 17 ust. 4 pkt 7a ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, wysokości oprocentowania kredytów udzielanych przez NBP w ramach działań na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego, przy udzielaniu takich kredytów stosuje się stopy procentowe ustalone przez Radę.

Art. 10. Przedsiębiorcy prowadzący działalność w zakresie przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań znaków pieniężnych dostosują swoją działalność do wymogów określonych w art. 35b ust. 3 i 4 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 11. Przepisy art. 69 ust. 1a - 1c ustawy, o której mowa w art. 1, stosuje się po raz pierwszy do wyboru podmiotu, który ma badać sprawozdanie finansowe NBP za 2015 r.

Art. 12. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1 pkt 12, pkt 13 w zakresie dodania art. 34a-34e, pkt 14, oraz pkt 15 w zakresie dodania art. 35a, które wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Obowiązująca ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (dalej jako „ustawa o NBP” lub „ustawa”), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1998 r. (zob. Dz. U. z 1997 r. Nr 140, poz. 938 – art. 76 ustawy), była jak dotąd przedmiotem tylko jednej większej i samodzielnej nowelizacji ustawą z dnia 18 grudnia 2003 r. o zmianie ustawy o Narodowym Banku Polskim oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. Nr 228, poz. 2260). Nowela ta była ściśle związana z przystąpieniem Rzeczypospolitej Polskiej do UE oraz członkostwem NBP w ESBC i miała na celu dostosowanie obowiązujących regulacji dotyczących statusu i zadań banku centralnego do regulacji „unijnych”.

Kilkunastoletni okres obowiązywania ustawy o NBP i praktyka stosowania jej przepisów wskazują natomiast na potrzebę dokonania zmian niektórych spośród jej przepisów lub dodania do ustawy nowych regulacji. Proponowane w niniejszej ustawie zmiany dotyczą:

1. Uczestnictwa NBP w międzynarodowych instytucjach finansowych i bankowych, współpracy z tymi instytucjami, a także związanych z tym wydatków banku centralnego.
2. Pokrywania przez NBP wydatków wynikających z członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Międzynarodowym Funduszu Walutowym.
3. Zasad zastępowania Prezesa NBP w czasie jego nieobecności.
4. Doprecyzowania ograniczeń dotyczących aktywności zawodowej i publicznej członków Rady Polityki Pieniężnej i Zarządu NBP.
5. Opracowywania okresowych informacji o wpłatach (wypłatach) z zysku NBP.
6. Uprawnień NBP do sprawdzania rzetelności danych przekazywanych do banku centralnego.
7. Przepisów dotyczących emisji pieniądza zawartych w art. 33 – 35 ustawy o NBP.
8. Dostępu do środków pieniężnych w banku centralnym (refinansowanie i płynność).
9. Działalności NBP w zakresie sprzedaży i kupna dłużnych papierów wartościowych, oraz działalności edukacyjnej, udzielania pomocy doradczej i szkoleniowej w ramach współpracy z innymi bankami centralnymi, instytucjami finansowymi i bankowymi.
10. Uregulowania kwestii rachunków bankowych osób fizycznych prowadzonych przez NBP.

Uzasadnienie szczegółowe

1) art. 1 pkt 1:

W projekcie zakłada się doprecyzowanie regulacji związanych z działalnością NBP w obszarze międzynarodowym. Obecne regulacje, dotyczące członkostwa NBP w podmiotach międzynarodowych, zostaną rozszerzone o możliwość prowadzenia przez bank centralny współpracy z podmiotami, których NBP nie będzie członkiem, oraz uczestniczenia NBP w przedsięwzięciach realizowanych w ramach takiej współpracy. Współpraca taka, tak samo jak obecnie członkostwo NBP w podmiotach międzynarodowych, finansowana będzie ze środków własnych banku centralnego. Decyzje o podjęciu współpracy lub o członkostwie podejmował zaś będzie Zarząd NBP. Ponadto, w związku z istniejącymi w tym zakresie wątpliwościami, w przepisie art. 5 ustawy zostanie wyraźnie wskazane, iż współpraca lub członkostwo dotyczyć będą nie tylko międzynarodowych instytucji bankowych lub finansowych, ale w ogólności organizacji międzynarodowych. Obecne brzmienie art. 5 ustawy utrudnia bowiem podejmowanie przez NBP działalności w podmiotach międzynarodowych, w których udział NBP był merytorycznie uzasadniony, a których zaliczenie do grona międzynarodowych instytucji finansowych lub bankowych może budzić wątpliwości.

Ponadto, w związku z wątpliwościami, jakie może budzić ust. 1a w art. 5 ustawy, w przepisie tym zostanie wyraźnie przesądzone, iż do wydatków, jakie w związku z członkostwem w Międzynarodowym Funduszu Walutowym NBP pokrywa ze środków własnych, należą zarówno udziały członkowskie przypisane Rzeczypospolitej Polskiej, jak i wydatki związane z uczestnictwem w inicjatywach finansowych Funduszu kierowanych do jego członków.

2) art. 1 pkt 2:

W projekcie zakłada się usprawnienie zasad zastępowania Prezesa NBP w razie jego nieobecności - obecna regulacja, zakładająca, iż Prezes NBP zastępuje Wiceprezes NBP - pierwszy zastępca Prezesa NBP, zostanie uzupełniona o możliwość wykonywania takiego zastępstwa także przez innego wiceprezesa NBP (w razie nieobecności Prezesa NBP i jego pierwszego zastępcy).

3) art. 1 pkt 3:

Zgodnie z art. 11 ust. 1 zdanie drugie ustawy, prawa i obowiązki pracowników NBP określa Kodeks pracy i pragmatyka służbowa określona odrębną ustawą. Pragmatyka taka nie została jednak nigdy wprowadzona, a dotychczasowe doświadczenia wskazują, że potrzeba

taka w istocie nie zachodzi. Dlatego zakłada się rezygnację z tworzenia pragmatyki służbowej dla pracowników NBP. Stosunki pracy tych pracowników, tak jak dotychczas, regulowane będą przez powszechnie obowiązujące przepisy prawa pracy.

Zgodnie z art. 11 ust. 5 pkt 1 ustawy Prezes NBP ma ustalać, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, zasady przechowywania wartości pieniężnych w bankach i przedsiębiorstwach produkujących znaki pieniężne oraz transportowania tych wartości przez banki i te przedsiębiorstwa. Przepis ten powinien zostać z ustawy usunięty. Przepisy Konstytucji RP dotyczące źródeł powszechnie obowiązującego prawa nie upoważniają bowiem Prezesa NBP ani żadnego z organów NBP do wydawania przepisów o charakterze powszechnie obowiązującym. Upoważnienie zawarte w w/w przepisie nie zostało więc także wykonane. Wydanie aktu wykonawczego o zakresie zbliżonym do określonego w art. 11 ust. 5 pkt 1 ustawy przewiduje natomiast art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia, zgodnie z którym minister właściwy do spraw wewnętrznych, po zasięgnięciu opinii Prezesa Narodowego Banku Polskiego, ma określić, w drodze rozporządzenia, wymagania, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne. Na podstawie w/w upoważnienia zostało wydane rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 września 2010 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne - przez co zapewnione zostało funkcjonowanie w systemie prawa regulacji o materii zbliżonej do przewidzianej w art. 11 ust. 5 pkt 1 ustawy. W tym stanie rzeczy uchylenie art. 11 ust. 5 pkt 1 ustawy jest więc w pełni uzasadnione.

4) art. 1 pkt 4:

Przepis art. 12 ust. 2 pkt 3 ustawy przewiduje obecnie uprawnienie Rady Polityki Pieniężnej (RPP) do ustalania górnych granic zobowiązań wynikających z zaciągania przez NBP pożyczek i kredytów w zagranicznych instytucjach bankowych i finansowych. Zakłada się uchylenie w/w przepisu z uwagi na to, iż w systemie obecnie obowiązującego płynnego kursu walutowego i braku potrzeby bezpośredniego pozyskiwania środków przez NBP z zagranicznych instytucji bankowych i finansowych ustalanie ww. limitu jest zbędne. W krajach UE limit taki nie jest wprowadzany. Wyjątek stanowi Bułgaria, ale kraj ten funkcjonuje w ramach systemu izby walutowej.

5) art. 1 pkt 5 - 7:

Przepisy art. 13 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2 ustawy przewidują obecnie, iż Rada składa się z 9 członków, powoływanych na 6 letnią kadencję w równej liczbie przez Prezydenta RP, Sejm i Senat. Z uwagi na względy efektywności kosztowej w projekcie zakłada się zmniejszenie liczby członków RPP do 6 (nie licząc przewodniczącego RPP - Prezesa NBP). Siedmioosobowy skład organu odpowiedzialnego za politykę pieniężną obowiązuje także w wielu innych państwach.

W ustawie przewidziano także odpowiednie regulacje przejściowe (art. 4-6), zakładające wdrożenie od 2022 r. rotacji składu RPP o charakterze faktycznym - z jednoczesnym uwzględnieniem działania Rady, w okresie przejściowym, w składzie 12 członków. Z uwagi na to, iż wystąpienie okoliczności odwołania członka RPP lub przedwczesnego wygaśnięcia jego mandatu uniemożliwia ukształtowanie regularnego nakładania się kadencji członków RPP w ten sposób, by w określonym czasie równa część składu RPP ulegałaby naturalnej wymianie, zaproponowany mechanizm będzie zbliżony do rozwiązania, zgodnie z którym raz na 3 lata następuje wymiana połowy składu RPP. Ocenia się, że wprowadzane rozwiązanie pozwoli wyeliminować sytuacje, w których następuje wymiana w jednym czasie (prawie) całego składu RPP. Sytuacje te zwiększają niepewność w polityce pieniężnej i ryzyko niespójności decyzji w kolejnych kadencjach, co może skutkować utratą kapitału intelektualnego, know how i pamięci instytucjonalnej, których nie da się w łatwy sposób przekazać nowym członkom RPP. Wdrożenie proponowanego mechanizmu wpłynie stabilizująco na skład RPP, co jednocześnie zwiększać będzie stabilność podejmowanych decyzji oddziałujących na krajową politykę monetarną i stabilność cen. Nakładanie się kadencji członków ciał decydujących o polityce pieniężnej stosuje się w wielu państwach. Przewiduje się też, że wprowadzane zmiany skróciłyby okres „uczenia się” polityki pieniężnej przez członków RPP kolejnych kadencji, ułatwiając jednocześnie ten proces.

Zmniejszenie składu Rady do modelu Przewodniczący + 6 członków rodzi także potrzebę modyfikacji przepisów ustawy określających obowiązujące na jej posiedzeniach quorum oraz określających minimalną liczbę członków RPP mogących żądać zwołania jej posiedzenia. Proponuje się, aby za obowiązujące quorum uznać obecność na posiedzeniu minimum 4 osób wchodzących w skład Rady, w tym Przewodniczącego, a prawo do żądania zwołania posiedzenia przyznać 2 członkom RPP. Byłyby to rozwiązania proporcjonalne do obecnie funkcjonujących i stosowanych do Rady złożonej z 9 członków (obecnie jest to odpowiednio: 5 i 3 członków - art. 16 ust. 3 i 1 ustawy). W przepisach przejściowych

zaproponowano jednocześnie szczególne rozwiązania dla Rady działającej w składzie 12 osobowym (quorum 7 osobowe, uprawnienie do żądania zwołania posiedzeń dla 4 członków - art. 7).

Przepis art. 14 ust. 1 ustawy statuuje dla członków Rady zakaz zajmowania innych stanowisk i podejmowania działalności zarobkowej lub publicznej poza pracą naukową, dydaktyczną lub twórczością autorską. Działalność członka Rady w organizacjach międzynarodowych wymaga zaś zgody Rady, wyrażonej w uchwale. Przepisy ustawy nie przewidują jednak jakichkolwiek sankcji za naruszenie w/w obowiązków. Proponuje się więc, aby ich naruszenie skutkowało odwołaniem z Rady. Jednocześnie zauważenia wymaga, iż analogiczne zakazy ustawa przewiduje także dla członków Zarządu NBP (art. 18) - niemniej w przypadku członków Zarządu, wprowadzanie analogicznych sankcji za ich naruszenie nie byłoby uzasadnione, z uwagi na przepisy Konstytucji RP oraz statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego dotyczące niezależności członków zarządów banków centralnych.

W projekcie proponuje się także rezygnację z wymogu ogłaszania stanowisk zajętych przez członków Rady w głosowaniu w Monitorze Sądowym i Gospodarczy. Uznano, że wystarczające będzie ogłaszanie tych stanowisk na stronach internetowych NBP. Zachowane mają zaś być obecne terminy ich ogłaszania - tj. nie później niż 3 miesiące i nie wcześniej niż 6 tygodni od dnia głosowania. Do uchwał RPP podjętych przed dniem wejścia w życie ustawy stosowane będą jednak dotychczasowe reguły ogłaszania stanowisk członków Rady (art. 8).

6) art. 1 pkt 8:

Zmiana zakresu odesłania zawartego w ust. 2b w art. 17 ma charakter jedynie legislacyjny i związana jest z dodaniem w art. 13 w ust. 5 nowego pkt 3b, który stosowany ma być jedynie do Rady, i tym samym nie powinien być uwzględniany w wyliczeniu przepisów odpowiednio stosowanych do Zarządu NBP.

W projekcie zakłada się powierzenie Zarządowi NBP kompetencji do określania oprocentowania, opłat i prowizji bankowych z tytułu kredytów udzielanych w celach stabilnościowych. Powyższe związane jest z uporządkowaniem i oddzieleniem od siebie materii związanej z instrumentami polityki pieniężnej od działań NBP na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego, o których mowa w nowym rozdziale 6. Jednocześnie w przepisach przejściowych proponuje się, aby do dnia ustalenia w/w stóp procentowych przez Zarząd NBP stosowane były stopy procentowe ustalone przez Radę (art. 9).

W ustawowych kompetencjach Zarządu zapisano także wprost, iż należy do nich m.in. podejmowanie decyzji o członkostwie NBP w oraz o współpracy z takimi podmiotami. Przyznanie tych kompetencji Zarządowi jest uzasadnione tym, że niektóre spośród, w których pracach biorą udział reprezentanci NBP, z uwagi na szeroki zakres działalności wykraczający poza tematykę dotyczącą banków centralnych, mają status właśnie organizacji międzynarodowych, a nie tylko bankowych lub finansowych.

7) art. 1 pkt 9:

W projekcie proponuje się rozbudowanie regulacji dotyczących działalności członków Zarządu NBP poza bankiem centralnym. Proponowane przepisy będą dotyczyły:

- pełnienia przez członka Zarządu NBP funkcji w organizacjach międzynarodowych oraz reprezentowania NBP w organizacjach międzynarodowych (co będzie dopuszczalne za zgodą Prezesa NBP). Rozwiązanie takie podyktowane jest tym, iż nie tylko Prezes NBP ale i pozostali członkowie Zarządu NBP powinni móc reprezentować bank centralny. Wprowadzenie proponowanej regulacji usankcjonuje obecny stan faktyczny w odniesieniu do Zarządu NBP, pozwoli na usprawnienie jego funkcjonowania poprzez odciążenie w obowiązkach Prezesa NBP i uczyni efektywniejszym podział pracy.
- umożliwienia członkowi Zarządu NBP reprezentowania NBP lub Prezesa NBP w organach lub instytucjach, których przedstawiciel NBP, Prezes NBP lub przedstawiciel Prezesa NBP jest członkiem, lub w których pracach uczestniczy. Powyższe powinno pozwolić na udział członka Zarządu NBP w pracach organów i instytucji kolegialnych, w których z racji ograniczeń zawartych obecnie w art. 18 ustawy członek Zarządu NBP nie mógł brać udziału. Przepis art. 18 ustawy w obecnym brzmieniu dopuszczalną dla członka Zarządu NBP działalność poza bankiem centralnym ogranicza jedynie do działalności naukowej, dydaktycznej i autorskiej. Udział członka Zarządu NBP w pracach innych organów i instytucji nie będzie jednak możliwy w przypadku, gdy przepisy określające skład i tryb działania takich podmiotów stanowiąc będą inaczej (wymagając np. osobistego udziału Prezesa NBP).

8) art. 1 pkt 10:

Zgodnie z art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy Prezes NBP, w imieniu Rady, przekazuje Radzie Ministrów m.in. prognozy bilansu płatniczego. Obowiązek ten był uzasadniony do dnia 11 kwietnia 2000 r., gdy zniesiono sztywne zasady kształtowania kursu złotego do walut obcych wynikające z nieobowiązującej aktualnie ustawy z dnia 2 grudnia 1994 r. – Prawo dewizowe (Dz. U. Nr 136, poz. 703, z 1995 r. Nr 132, poz. 641, z 1996 r. Nr 106, poz. 496 oraz z 1997

r. Nr 71, poz. 449). Obecnie, wobec płynnego kursu złotego, obowiązek ten nie znajduje już uzasadnienia, wobec czego proponuje się jego zniesienie.

Ponadto, zgodnie z art. 23 ust. 1 pkt 3 ustawy Prezes NBP w imieniu RPP opracowuje okresowe informacje o wpłatach (wypłatach) z zysku. Przepis ten nie wskazuje jednak ani adresata tej informacji, ani częstotliwości, z jaką informacje te mają być opracowywane. Wypłata z zysku NBP dokonywana jest zaś jednorazowo, po zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego NBP, a zatem raz w ciągu roku sprawozdawczego (obrotowego), którym jest rok kalendarzowy (art. 68 ust. 2 i art. 69 ust. 4 ustawy). Tym samym okresowość informacji o wpłatach z zysku NBP należałoby także odnieść do roku kalendarzowego - co sporządzanie odrębnego dokumentu mającego stanowić okresową informację o takich wpłatach czyni zbędnym. W konsekwencji przepis art. 23 ust. 1 pkt 3 ustawy należy, jako zbędny, uchylić.

Regulacje art. 23 ust. 2-4 ustawy nakładają na określone podmioty szereg obowiązków sprawozdawczych - podmioty, których przepisy te dotyczą, obowiązane są do przekazywania NBP określonych danych, w zakresie oraz w sposób określony szczegółowo w odpowiednich aktach wykonawczych. Dla zapewnienia rzetelności i poprawności otrzymywanych przez NBP danych zasadne jest zaś upoważnienie NBP do żądania od podmiotów, które je przekazały, przedstawienia odpowiednich wyjaśnień i okazania odpowiednich dokumentów. Powyższe powinno przyczynić się do poprawy wiarygodności analiz przeprowadzanych przez NBP, a tym samym prezentowania kompletnego obrazu polskiego systemu finansowego.. Zauważenia przy tym wymaga, iż podmioty, do których będą mogły być kierowane takie żądania, do przechowywania dokumentów, których udostępnienia będzie mógł od nich żądać NBP, i tak będą obowiązane na podstawie odrębnych przepisów (z zakresu rachunkowości oraz podatków - regulacje art. 23 ust. 2-4 są bowiem obecnie stosowane jedynie do przedsiębiorców), w związku z czym nie jest konieczne określanie w projektowanej ustawie dodatkowego obowiązku przechowywania przez nich takich dokumentów.

9) art. 1 pkt 11:

Przepis art. 33 ust. 1 nakłada obecnie na Prezesa NBP obowiązek określania w tzw. zarządzeniach emisyjnych maksymalnej wielkości emisji znaków pieniężnych. Proponuje się utrzymanie w/w wymogu jedynie w odniesieniu do znaków przeznaczonych na cele kolekcjonerskie. Motywowane jest to różnym charakterem i przeznaczeniem nowych znaków pieniężnych. Banknoty i monety powszechnego obiegu przeznaczone są na zapewnienie

płynności rozliczeń gotówkowych i są produkowane według ogłoszonego wzoru przez wiele lat, w liczbie zależnej od potrzeb obrotu gotówkowego. Z tego względu ustalenie wielkości emisji w chwili wprowadzenia nowego wzoru do obiegu jest praktycznie niemożliwe, gdyż zapotrzebowanie rynku gotówkowego na dany znak pieniężny ulega ciągłym zmianom. Natomiast w przypadku banknotów i monet przeznaczonych na cele kolekcjonerskie istnieje możliwość określenia przez Prezesa NBP w zarządzeniu emisyjnym wielkości emisji takich znaków, ponieważ kolekcjonerski znak pieniężny wprowadzany jest do obiegu tylko jeden raz, w ustalonym uprzednio temacie, a zatem ustalona maksymalna wielkość jego emisji nie zostanie przekroczona.

10) art. 1 pkt 12 i 13:

W projekcie zakłada się rozbudowanie regulacji ustawowych dotyczących wymiany zużytych lub uszkodzonych znaków pieniężnych, w obecnym stanie prawnym jedynie częściowo uregulowanych w przepisach rangi ustawowej, a w znaczącej części w zarządzeniu Nr 31/2013 Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wymiany znaków pieniężnych, które wskutek zużycia lub uszkodzenia przestają być prawnym środkiem płatniczym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Regulacje proponowane w art. 34 - 34c ustawy bazować będą w dużej mierze na obecnych rozwiązaniach, wynikających z ustawy oraz z w/w zarządzenia Nr 31/2013. W ustawie wskazane zatem zostaną ogólne kryteria jakości obiegowej znaków pieniężnych (art. 34 ust. 1), a ich uszczegółowienie nastąpi w zarządzeniu Prezesa NBP (art. 34 ust. 2). Znaki pieniężne, które kryteriów jakościowych nie będą spełniać, przestana być prawnym środkiem płatniczym na terytorium RP, a w przypadku gdy ich autentyczność oraz wartość nominalna nie będą budzić wątpliwości, podlegać one będą wymianie w bankach oraz w NBP (art. 34 ust. 3). Wymiana dokonywana będzie nieodpłatnie, z wyjątkiem znaków uszkodzonych wskutek zadziałania specjalistycznych zabezpieczeń, kiedy to od czynności wymiany będą pobierane opłaty zgodnie z tabelą opłat i prowizji NBP (art. 34c ust. 2). Wymiana znaków pieniężnych, odpowiednio do stopnia ich zniszczenia lub uszkodzenia, dokonywana będzie w pełnej lub w połowie ich wartości nominalnej (art. 34a ust. 1 i 2), z tym, że znaki o znacznym stopniu zniszczenia nie będą podlegać wymianie (art. 34a ust. 3). Znaki pieniężne, w przypadku których zaistnieją wątpliwości, czy i w jakiej wysokości podlegają one wymianie, będą przez banki i oddziały okręgowe NBP przyjmowane w celu przekazania ich do wymiany w Centrali NBP (art. 34b). Natomiast znaki, których zniszczenie lub uszkodzenie zostało spowodowane zadziałaniem specjalistycznych zabezpieczeń, będą

przyjmowane do wymiany jedynie w oddziałach okręgowych NBP (art. 34c ust. 1). Szczegółowy sposób oraz tryb postępowania przy wymianie znaków pieniężnych określi zaś rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości, wydane na podstawie art. 34e ustawy, po zasięgnięciu opinii Prezesa NBP.

Z uwagi na konieczność zapewnienia dodatkowego czasu na opracowanie ww. przepisów wykonawczych, zakłada się, iż nowe regulacje dotyczące wymiany znaków pieniężnych wejdą w życie w późniejszym, niż inne przepisy ustawy terminie, tj. po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia (art. 12).

Zgodnie z wymogami rozporządzenia Rady (WE) Nr 1338/2001 z dnia 28 czerwca 2001 r. ustanawiającego środki niezbędne dla ochrony euro przed fałszowaniem (dalej: "rozporządzenie 1338/2001"), Narodowemu Bankowi Polskiemu zostanie powierzone prowadzenie odpowiedniej jednostki pełniącej funkcje Krajowego Centrum Analiz oraz Krajowego Centrum Analiz Monet, o których mowa odpowiednio w art. 4 i art. 5 w/w rozporządzenia (art. 34f ust. 1 pkt 2). Jednostką tą będzie centrum analiz banknotów i monet. Z kolei utworzenie centrum do spraw fałszerstw znaków pieniężnych (art. 34f ust. 1 pkt 1) związane będzie z nałożeniem na NBP obowiązku opracowania i udostępniania zbioru typów fałszywych znaków pieniężnych (art. 34 ust. 2 - co stanowić będzie regulację wzorowaną na § 7 w/w zarządzenia Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 31 sierpnia 1989 r), a także wykonywania ekspertyz znaków pieniężnych i materiałów służących do wykonania fałszywych znaków pieniężnych.

11) art. 1 pkt 14 - 15:

W ustawie, w znacznie szerszym niż obecnie zakresie, zostanie uregulowana materia związana z postępowaniem z fałszywymi oraz podejrzanymi co do autentyczności znakami pieniężnymi. Obecnie w/w zagadnienia regulowane są w art. 35 ustawy oraz w zarządzeniu Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 31 sierpnia 1989 r. w sprawie zatrzymywania fałszywych znaków pieniężnych. Nowe regulacje będą zaś w dużej mierze bazować na obecnych przepisach, zawartych w ustawie oraz w w/w zarządzeniu.

Ustawa, tak jak obecnie, przewidywać będzie obowiązek zatrzymania fałszywych lub podejrzanym znaków pieniężnych – z tym, że obecne regulacje zostaną uzupełnione o obowiązek zatrzymywania takich znaków także przez firmy prowadzące obsługę gotówkową (tj. przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie sortowania, przeliczania i pakowania znaków pieniężnych), jeżeli w ramach czynności takiej obsługi firmy te stwierdzą obecność fałszywych lub podejrzanym znaków pieniężnych (art. 35 ust. 1 i 2). Zatrzymane

znaki przekazywane będą do NBP w celu ich ekspertyzy. W przypadku stwierdzenia ich autentyczności będą one zwracane bądź, z uwzględnieniem regulacji dotyczących wymiany zużytych i uszkodzonych znaków pieniężnych, wypłacana będzie ich równowartość (art. 35 ust. 6). Zatrzymanie znaków pieniężnych, które okażą się fałszywe, następować będzie jednak bez prawa do ich zwrotu lub do wypłaty równowartości. Osoba przedstawiająca znaki pieniężne obowiązana będzie, na żądanie zatrzymującego, do okazania dokumentu stwierdzającego jej tożsamość (art. 35 ust. 3). Także wypłata równowartości lub zwrot znaków pieniężnych, które okazały się autentyczne, następować będzie po okazaniu dokumentu tożsamości (art. 35 ust. 5). Szczegółowy tryb postępowania przy zatrzymywaniu znaków pieniężnych (oraz postępowania z zatrzymanymi znakami pieniężnymi), a także sposób dokonywania zwrotu lub wypłaty równowartości zatrzymanych znaków pieniężnych, określi Minister Sprawiedliwości, w rozporządzeniu wydanym po zasięgnięciu opinii Prezesa NBP (art. 35a).

Z uwagi na konieczność zapewnienia dodatkowego czasu na opracowanie ww. przepisów wykonawczych zakłada się, iż nowe regulacje dotyczące postępowania z podejrzanymi oraz z fałszywymi znakami pieniężnymi wejdą w życie w późniejszym, niż inne przepisy ustawy terminie, tj. po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia (art. 12).

W projekcie zakłada się także wprowadzenie obowiązku sprawdzania autentyczności znaków pieniężnych. Wprowadzenie w/w obowiązku uzasadnione jest względami bezpieczeństwa obrotu gotówkowego. Obowiązek ten stosowany będzie do banków oraz do firm prowadzących obsługę gotówkową, wykonujących taką obsługę na rzecz banków - co jest uzasadnione charakterem tych podmiotów oraz ma na celu wyeliminowanie przypadków, w których podmioty te przekazują do NBP znaczne ilości gotówki o zakwestionowanej autentyczności, co generuje koszty po stronie banku centralnego. Obowiązek sprawdzania autentyczności znaków pieniężnych nie będzie stosowany w przypadku znaków otrzymywanych w ramach zaopatrywania banków w znaki pieniężne przez NBP - które to odstępstwo jest uzasadnione domniemaniem autentyczności znaków pieniężnych pochodzących z NBP. Ustawowy obowiązek sprawdzania autentyczności znaków pieniężnych nie będzie także dotyczył znaków opiewających na walutę euro - jako że w w/w zakresie znajdują bezpośrednie zastosowanie procedury określone w rozporządzeniu 1338/2001. Wykonanie w/w obowiązku, w zakresie dotyczącym walut obcych innych niż euro, powinno być zapewniane przez stosowanie odpowiednich urządzeń, bądź przez zatrudnienie odpowiednio wykwalifikowanego personelu (art. 35b ust. 3). Kwalifikacje, jakie

powinny posiadać osoby wykonujące czynności sprawdzania autentyczności znaków pieniężnych określać zaś będzie ust. 4 w art. 35b - w którym wskazany zostanie wymóg ukończenia przez takie osoby odpowiednich kursów lub posiadania przez nie odpowiedniego doświadczenia zawodowego.

Ustawa wprowadzi ponadto obowiązek stosowania przez banki oraz przez firmy świadczące obsługę gotówkową odpowiednich urządzeń przy wykonywaniu czynności przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań znaków pieniężnych (art. 35c ust. 1). Powyższe jest uzasadnione koniecznością zapewnienia standardu tych urządzeń odpowiedniego do znaczenia bezpiecznego obrotu gotówkowego. Szczegółowe wymogi techniczne dla takich urządzeń określi minister właściwy do spraw instytucji finansowych, w rozporządzeniu wydanym po zasięgnięciu opinii Prezesa NBP (art. 35d).

Regulacje przejściowe do ustawy dawać będą firmom świadczącym obsługę gotówkową 6 miesięcy na dostosowanie się do nowych wymogów (obowiązek posiadania odpowiednich urządzeń, obowiązek zatrudniania wykwalifikowanego personelu) (art. 10). Półroczny okres dostosowawczy powinien umożliwić w/w firmom odpowiednie przygotowanie się do nowych regulacji.

Obowiązek stosowania przez banki oraz przez firmy świadczące obsługę gotówkową odpowiednich urządzeń służących do wykonywania czynności przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań znaków pieniężnych, tak jak i obowiązek sprawdzania autentyczności znaków pieniężnych przy użyciu odpowiednich urządzeń, podlegać będzie kontroli, sprawowanej przez Prezesa NBP. Kontrola sprawowana będzie w trybie przewidzianym w rozdziale 5 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (art.35e). Powyższe jest uzasadnione potrzebą zabezpieczenia wykonywania nakładanego obowiązku.

12) art. 1 pkt 16-21:

W projekcie zakłada się uporządkowanie oraz oddzielenie od siebie materii związanej instrumentami polityki pieniężnej oraz z działaniami NBP na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego. Proponuje się, aby regulacje z w/w zakresu zostały w całości uregulowane w rozdziale 6, którego tytuł w związku z powyższym powinien zostać odpowiednio zmieniony.

Odpowiedniego uporządkowania wymaga art. 42 ustawy. W przepisie tym zostanie wyraźnie wskazane, iż kredyty refinansowe udzielane na jego podstawie stanowią jeden z instrumentów polityki pieniężnej NBP. Nowa redakcja art. 42 nie będzie przy tym uwzględniać przepisów zawartych obecnie w ust. 3 tego artykułu. Kredyty refinansowe

udzielane bankom realizującym program postępowania naprawczego, o których obecnie mowa w ust. 3 w art. 42, stanowią bowiem instrument działań na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego (a nie instrument polityki pieniężnej) - i tym samym zostaną one poddane regulacjom nowego art. 42a, dotyczącego kredytów "stabilnościowych". Kredyty "stabilnościowe", zgodnie z art. 42a, będą przy tym udzielane nie tylko bankom, ale także innym podmiotom podlegającym nadzorowi nad rynkiem finansowym, co jest uzasadnione z uwagi na konieczność uwzględnienia szerszej struktury polskiego sektora finansowego, a przede wszystkim roli poszczególnych podmiotów, zwłaszcza izb rozliczeniowych i zakładów ubezpieczeń. Posłużenie się szeroką kategorią, jaką są podmioty objęte nadzorem nad rynkiem finansowym, ma na celu zapewnienie równego traktowania poszczególnych uczestników rynku finansowego. W szczególności instrument ten może mieć zastosowanie w stosunku do izb rozliczeniowych o statusie partnera centralnego w rozumieniu rozporządzenia EMIR (central counterparty – CCP). Zgodnie z rozporządzeniem EMIR izby rozliczeniowe CCP podlegają nadzorowi finansowemu i muszą spełniać wymogi m.in. w zakresie zarządzania ryzykiem, minimalnych kapitałów, przyjmowanych zabezpieczeń. Ich niewypłacalność, będąca następstwem upadłości bezpośredniego uczestnika rozliczającego, może wywołać poważne implikacje dla całego sektora finansowego. Art. 44 ust. 1 rozporządzenia EMIR nakłada na izby rozliczeniowe CCP wymóg posiadania stałego dostępu do odpowiedniej płynności, aby mogły one świadczyć usługi i prowadzić działalność. Motyw 71 preambuły do tej regulacji wskazuje, że może to być zapewnione poprzez płynność z banku centralnego, płynność z banku komercyjnego o odpowiedniej wiarygodności kredytowej lub płynność z obu tych podmiotów. Rozporządzenie EMIR nie przesądza, które z ww. źródeł płynności jest lepsze, jednak Europejski Bank Centralny w swojej opinii do projektu rozporządzenia EMIR z dnia 13 stycznia 2011 r. wyraźnie wskazuje, że dostęp izby rozliczeniowej CCP do płynności z banku centralnego jest najbardziej efektywnym narzędziem ograniczającym ryzyko wynikające z upadłości jej uczestnika (w podobnym tonie utrzymane są rekomendacje innych instytucji międzynarodowych). Wsparcie z NBP może być uzasadnione szczególnie w przypadku niewypłacalności dużego bezpośredniego uczestnika izby rozliczeniowej CCP i konieczności wykorzystania środków z systemu zabezpieczania płynności rozliczeń celem spłaty jego zobowiązań. Uprawnienie do udzielenia kredytu izbie rozliczeniowej CCP umożliwi szybkie pozyskanie środków pieniężnych niezbędnych do utrzymania funkcjonowania systemu rozliczeń w momencie wystąpienia zdarzeń kryzysowych.

W nowym brzmieniu art. 42 zrezygnowano także z obecnego pkt 1 w ust. 4, stanowiącego o kredytach udzielanych "do określonej kwoty w rachunku kredytu" - tego rodzaju instrumenty nie występowały bowiem w praktyce. Regulacje zawarte obecnie w ust. 5 i 6 w art. 42 ustawy, jako wspólne dla kredytów "stabilnościowych" oraz dla kredytów udzielanych w ramach prowadzenia polityki pieniężnej, umieszczono zaś w jednym, dotyczących obydwu w/w grup kredytów, przepisie art. 42b.

Ustawa doprecyzować będzie również, iż kredyty udzielane Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu oraz Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej, o których mowa w rat. 43 ustawy, udzielane są w ramach działań na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego.

Ponadto do ustawy dodany zostanie dodatkowy instrument działań NBP na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego - w postaci kredytu udzielanego przez NBP w ciągu dnia operacyjnego podmiotom podlegającym nadzorowi nad rynkiem finansowym, uczestniczącym w systemach płatności prowadzonych przez NBP (art. 43a). Kredyt ten udzielany będzie w celu wykonania zobowiązań związanych z takim uczestnictwem. Udostępnianie środków w ramach tego kredytu oraz spłata zobowiązań z niego wynikających będzie następować w ciągu tego samego dnia operacyjnego. Wprowadzenie takiego instrumentu uzasadnione jest sprawnym prowadzeniem rozliczeń w tych systemach. Projekt w sposób zamierzony posługuje się zwrotem mówiącym o kredycie w ciągu dnia operacyjnego – nawiązując do udostępniania środków w ciągu dnia operacyjnego: w złotych (kredyt techniczny) i w euro (intraday credit), o których mowa w założeniach polityki pieniężnej (vide Założenia polityki pieniężnej na 2014 rok, MP z 2013 r. poz. 779). Brak płynności w systemach płatności zakłóca ich funkcjonowanie i tym samym może destabilizować system finansowy. Zapewnienie płynności dotyczyć ma dnia operacyjnego a spłata zobowiązań z tego wynikających również następować w ciągu dnia operacyjnego.

Zakłada się także wprowadzenia możliwości dokonywania przez NBP, w ramach działań na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego, kupna i sprzedaży dłużnych papierów wartościowych poza operacjami otwartego rynku - co będzie dopuszczalne jedynie w transakcjach z Bankowym Funduszem Gwarancyjnym, Krajowym Depozytem Papierów Wartościowych S.A. lub jego spółką zależną - tj. instytucjami istotnymi z punktu widzenia stabilności krajowego systemu finansowego. Powyższe rozwiązanie jest przewidziane na wypadek, w odniesieniu do BFG, upadłości podmiotu objętego obowiązkowym systemem gwarantowania pociągającej za sobą konieczność wypłaty przez BFG środków

gwarantowanych w znacznej skali, albo, w odniesieniu do KDPW SA i jego spółki zależnej, na wypadek nieprzekazania im przez uczestników środków z tytułu rozliczeń transakcji.

13) art. 1 pkt 22:

Zgodnie z art. 59 ustawy NBP może inicjować i organizować badania naukowe, jak również prowadzić działalność wydawniczą i promocyjną. Regulacja ta wymaga rozwinięcia, poprzez wprowadzenie niebudzącej wątpliwości podstawy prawnej dla NBP do inicjowania, organizowania i prowadzenia działalności naukowej, edukacyjnej, wydawniczej i promocyjnej, związanej z celem i zadaniami NBP. Ponieważ aktywność taka wiąże się z ponoszeniem kosztów, istotne jest jasne i niebudzące wątpliwości rozstrzygnięcie, że wydatki te NBP będzie pokrywać ze środków własnych.

14) art. 1 pkt 23:

W celu wprowadzenia rotacji podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych NBP, w art. 69 dodano przepis 1a stanowiący, iż podmiot, który badał 5 kolejnych rocznych sprawozdań finansowych NBP, do badania następnych sprawozdań finansowych banku centralnego będzie mógł zostać wyznaczony dopiero po upływie 3 lat od ostatniego badania. Z kolei doprecyzowania w ust. 1b i 1c mają na celu wprowadzenie faktycznej rotacji podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych przez zapewnienie, by obowiązek ten dotyczył każdego z członków sieci, do której należy podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych oraz każdą jednostkę powiązaną z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych (jednostka powiązana – zgodna z definicją w art. 3 ust. 1 pkt 43 ustawy o rachunkowości). Proponuje się przy tym, aby wspomniane regulacje znalazły zastosowanie po raz pierwszy do badania sprawozdania finansowego NBP za rok 2015 (art. 11). Rozwiązanie takie wynika z faktu, iż podmiot uprawniony do badania sprawozdania finansowego NBP za 2014 r. został już wybrany.

W dodawanym ust. 1d nakłada się obowiązek rotacji kluczowego biegłego rewidenta w podmiocie uprawnionym do badania sprawozdań finansowych NBP – co trzy lata z trzyletnią karencją – co ma na celu wzmocnienie niezależności kluczowego biegłego rewidenta działającego w imieniu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych; ponadto celem tej regulacji jest uniknięcie sytuacji, w której przy rotacji podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych nie następuje rotacja kluczowego biegłego rewidenta i istnieje możliwość, by ten sam kluczowy biegły rewident brał udział w badaniu sprawozdań finansowych NBP w imieniu nowego podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań.

W ust. 3 doprecyzowano, że zatwierdzeniu przez Radę Ministrów podlega sprawozdanie finansowe zbadane przez podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych.

15) art. 2:

Przepis art. 129 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym przewiduje ograniczenia w zakresie podejmowania lub kontynuowania przez nauczyciela akademickiego zatrudnionego w uczelni publicznej zatrudnienia w ramach stosunku pracy u więcej niż jednego dodatkowego pracodawcy prowadzącego działalność dydaktyczną lub naukowo-badawczą. Podjęcie lub kontynuowanie takiego zatrudnienia warunkowane jest uzyskaniem zgody rektora, zaś niedopełnienie tego wymogu stanowi podstawę rozwiązania stosunku pracy za wypowiedzeniem w uczelni publicznej stanowiącej podstawowe miejsce pracy. Regulacje te mają odpowiednie zastosowanie także do uczelni niepublicznej, jeżeli statut tej uczelni nie stanowi inaczej. Rodzaj i charakter wyjątków od zakazu ustanowionego w art. 129 ust. 1 wskazuje, że ratio legis przywołanego przepisu jest kontrolowanie przez rektorów uczelni stanowiących podstawowe miejsca pracy nauczycieli akademickich, podejmowania przez wykładowców dodatkowej działalności dydaktycznej, w ramach stosunku pracy na innych uczelniach lub w instytucjach naukowych, w obszarze konkurencyjnym dla uczelni macierzystej.

NBP jest bankiem centralnym Rzeczypospolitej Polskiej. Jego zadania, przede wszystkim o charakterze ekonomicznym, gospodarczym i finansowym, określone są w Konstytucji RP, ustawie o Narodowym Banku Polskim oraz ustawie - Prawo bankowe. Cele i zasady aktywności NBP, zarówno w obszarze naukowym, jak i edukacyjnym, nie stanowią działalności konkurencyjnej w stosunku do uczelni wyższych. Wobec braku elementu konkurencyjności pracy nauczyciela akademickiego w NBP w stosunku do jego zatrudnienia podstawowego, brak jest również uzasadnienia dla dokonywania oceny zatrudnienia w Banku, w kontekście ewentualnego uszczerbku dla uczelni wyższej. Tym samym uzasadnione wydaje się objęcie dodatkowego zatrudnienia nauczyciela akademickiego w NBP wyłączeniem określonym w art. 129 ust. 4 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym – analogicznie jak w przypadku innych instytucji wymienionych w tym przepisie (nowy pkt 7 w art. 19 ust. 4 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym).

16) art. 3:

Zgodnie z art. 79¹ nieobowiązującej ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o Narodowym Banku Polskim (dalej: „ustawa o NBP z 1989 r.”), NBP został zobowiązany, w terminie do dnia 30 czerwca 1992 r., do przekazania innym bankom, na warunkach z nimi uzgodnionych,

prowadzenia rachunków osób prawnych i fizycznych, w tym obsługi dewizowej i walutowej ludności. Zakładanego w w/w przepisie celu, w postaci przekazania rachunków osób fizycznych, prowadzonych w NBP, bankom komercyjnym, nie udało się jednak zrealizować. We wrześniu 1993 r. NBP zawarł z Polskim Bankiem Inwestycyjnym Spółką Akcyjną (PBI S.A.) Porozumienie w sprawie przekazania prowadzenia rachunków bankowych, w tym obsługi dewizowej i walutowej ludności, wniesienia wkładów niepieniężnych oraz przejścia pracowników z NBP do PBI S.A. Realizacja przekazania do PBI S.A. prowadzenia wspomnianych rachunków polegała między innymi na zawiadomianiu ich właścicieli o fakcie zmiany strony umowy rachunku bankowego. Aby przejęcie rachunków mogło odbyć się z poszanowaniem art. 519-526 Kodeksu cywilnego (k.c.), do przejęcia rachunków przez PBI S.A. niezbędna była zgoda ich posiadaczy (wierzycieli), wyrażona na piśmie. Części klientom nie udało się doręczyć skutecznie pism w tej sprawie. W związku z tą sytuacją, NBP upoważnił PBI S.A. do prowadzenia i obsługi – w imieniu NBP – tych rachunków bankowych. Uwzględniało to dokonujące się zmiany w strukturze organizacyjnej oddziałów NBP, w tym likwidacji części z nich, wymuszone wcześniejszym ustawowym ograniczeniem kategorii podmiotów, które mogą posiadać rachunki bankowe w NBP. PBI S.A., a potem jego następca prawny Kredyt Bank S.A. (KB S.A.), w latach 1993 – 1999 podejmował próby wypowiedzenia w imieniu NBP umów ww. rachunków w celu ich przejęcia lub likwidacji, jednakże działania te nie przyniosły zadowalających rezultatów. Niemożność doręczenia pism posiadaczom rachunków, a co za tym idzie brak dowodu doręczenia, wiązały się z brakiem aktualnych adresów klientów lub nieodebraniem pism. W 2000 r. podjęto kolejną próbę, która dotyczyła pilotażowo 50 umów rachunku bankowego. Polegała ona na tym, że umowy te wypowiedziano a następnie, po upływie okresu wypowiedzenia, nieodebrane środki pieniężne przekazywano do depozytu sądowego. Tą drogą udało się zlikwidować 15 rachunków, a więc mniej niż 1/3, których dotyczyła ta próba. Należy zatem uznać, że podjęte dotychczas działania zmierzające do rozwiązania omawianego problemu okazały się nieskuteczne i wskazują na potrzebę ustawowego rozwiązania powstałego problemu.

Ustawowe określenie terminu zamknięcia omawianych rachunków bankowych choć będące rozwiązaniem szczególnym jest konieczne i nie jest rozwiązaniem zupełnie precedensowym - zob. art. 183 ust. 2 Prawa bankowego (dodany przez art. 66 pkt 10 ustawy z dnia 15 kwietnia 2005 r. o nadzorze uzupełniającym nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń i firmami inwestycyjnymi wchodzącymi w skład konglomeratu finansowego (Dz. U. Nr 83, poz. 719) z dniem 13 czerwca 2005 r.

Środki pieniężne będące przedmiotem umowy rachunku bankowego (zob. art. 725 i nast. k.c. oraz art. 49 i nast. Prawa bankowego) podlegają innemu reżimowi prawnemu niż środki pieniężne będące przedmiotem przechowania w znaczeniu prawnorzeczym - zob. art. 835-845 k.c. oraz przepisy ustawy z dnia 18 października 2006 r. o likwidacji niepodjętych depozytów (Dz. U. Nr 208, poz. 1537 oraz z 2009 r. Nr 157, poz. 1241). Prowadzenie rachunku bankowego obejmuje obowiązek przechowywania środków pieniężnych (zob. w szczególności art. 725 k.c.) – przechowania w rozumieniu przepisów określających umowę rachunku bankowego. W przypadku rachunku bankowego bank może obracać czasowo wolne środki pieniężne zgromadzone na rachunku bankowym z obowiązkiem ich zwrotu. Posiadaczowi przysługuje roszczenie o zwrot określonej kwoty środków pieniężnych. Przepisy k.c. i Prawa bankowego określające prawa i obowiązki stron umowy rachunku bankowego nie dają bankowi uprawnienia do zwolnienia się z zobowiązania przez złożenie środków pieniężnych będących przedmiotem tej umowy do depozytu sądowego (zastępującego wypowiedzenie umowy i zwrot środków pieniężnych posiadaczowi rachunku bankowego).

Niedopełnianie przez posiadaczy tych rachunków lub ich następców prawnych obowiązku powiadamiania banku o każdej zmianie swego zamieszkania nie zwalnia banku z obowiązków wynikających z przepisów dotyczących prowadzenia rachunków bankowych, do czasu ich skutecznego wypowiedzenia; należy przy tym mieć na względzie, że w stosunkach cywilnoprawnych, o których mowa, to bank jest stroną profesjonalną.

Należy podkreślić, że przedmiotowe rachunki bankowe pochodzą sprzed ponad 20 lat. Z tego też względu wypowiedzenie umów posiadaczom tych rachunków w drodze złożenia oświadczenia woli napotyka przeszkody nie przewidziane przez ustawodawcę w momencie ustanowienia obowiązku, o którym mowa w ustawie o NBP z 1989 r. W tych okolicznościach oczywiście jak się wydaje staje się to, że przeprowadzenie przez NBP dowodu (art. 61 k.c. w zw. z art. 6 k.c.) - że doszło do skutecznego złożenia oświadczenia woli przez bank poprzez to, że oświadczenie to doszło do adresata w taki sposób, że mógł się z nim zapoznać - jest praktycznie niemożliwe.

Niezależnie od tego należy przypomnieć, że art. 79 indeks 1 ust. 1 ustawy o Narodowym Banku Polskim (z 1989 r.), z którego wynika obowiązek zaprzestania prowadzenia przez NBP rachunków bankowych osób fizycznych, określił jednoznacznie, że NBP przekazuje prowadzenie tych rachunków, a tym samym wykonywanie obowiązku przechowania środków pieniężnych, innym bankom. Tym samym norma ta nie daje podstawy do przekazania tych

środków do depozytu sądowego. Oznacza to, że nie znajdują zastosowania ogólne reguły likwidacji niepodjętych depozytów wynikające z w/w ustawy z dnia 18 października 2006 r., co potwierdziła praktyka sądów odmawiających przyjmowania do depozytu środków pieniężnych będących przedmiotem umów rachunku bankowego, których dotyczy wspomniany art. 79 indeks 1 ustawy o NBP (z 1989 r.).

Obecny stan prawny (art. 51 ustawy) nie przewiduje też możliwości prowadzenia w NBP rachunków bankowych dla osób fizycznych. NBP jako członek ESBC jest przede wszystkim „bankiem banków”, a jego podstawowa działalność nie powinna polegać na prowadzeniu rachunków ludności, których prowadzenie należy do właściwości banków komercyjnych. Ponadto NBP nie może w nieskończoność prowadzić rachunków, których prowadzenia miał zaprzestać zgodnie z normą wspomnianego wyżej przepisu ustawowego. Z uwagi na niepowodzenie dotychczas podjętych prób zamknięcia przedmiotowych rachunków w trybie kodeksu cywilnego proponuje się ustawowe uregulowanie tej kwestii przez wskazanie w ustawie daty, z którą rachunki takie zostałyby zamknięte. Proponuje się, aby datą tą był 1 stycznia 2016 r. - co wydaje się optymalne z uwagi na konieczność zapewnienia odpowiedniego czasu do poinformowania przez NBP o zamiarze zamknięcia przedmiotowych rachunków. Środki pieniężne będące przedmiotem wspomnianych rachunków od dnia ich zamknięcia nie będą podlegały oprocentowaniu. Od dnia tego biec będzie także termin przedawnienia roszczeń o zwrot środków na nich zgromadzonych. Proponuje się, aby termin przedawnienia wynosił 3 lata. Byłby to wyjątek od terminów wskazanych w art. 731 i art. 118 k.c., zgodnie z którymi roszczenia wynikające ze stosunku rachunku bankowego przedawniają się z upływem lat dwóch, przy czym nie dotyczy to roszczeń o zwrot wkładów oszczędnościowych (ich termin przedawnienia wynosi lat dziesięć). Przedmiotowy wyjątek motywowany jest ponad 20-letnimi staraniami na rzecz zamknięcia ww. rachunków, które do tej pory nie przyniosły zadowalających rezultatów z uwagi na trudności w skontaktowaniu się z posiadaczami tych rachunków. Proponowany 3-letni termin przedawnienia roszczeń jest też analogiczny do terminu odbioru depozytów, o których mowa w ustawie o likwidacji niepodjętych depozytów. Po upływie omawianego okresu przedawnienia znajdujące się na rachunkach nieodebrane środki zostałyby potraktowane zgodnie z odrębnymi przepisami jako zysk nadzwyczajny NBP, a w konsekwencji podlegałyby następnie odprowadzeniu, z uwzględnieniem art. 62 ustawy o NBP, do budżetu państwa. Jednocześnie proponuje się, aby NBP dwukrotnie, w odstępach kwartalnych, dokonał w dzienniku (bądź dziennikach) o zasięgu ogólnopolskim ogłoszeń,

wzywających do odbioru środków pieniężnych należnych z tytułu posiadania w/w rachunków. Informacje stanowiące treść tych ogłoszeń powinny zostać także umieszczone na stronie internetowej NBP. Ocenia się, iż powyższy tryb zapewni dotarcie informacji o pozostawionych w NBP środkach do potencjalnych zainteresowanych.

17) art. 11:

Proponuje się, aby ustawa, z wyłączeniem regulacji dotyczących wymiany oraz postępowania z fałszywymi i podejrzanymi znakami pieniężnymi, weszła w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia. Odstąpienie w tym przypadku od zasady wyznaczenia terminu wejścia w życie przepisów określających warunki wykonywania działalności gospodarczej na dzień 1 stycznia albo 1 czerwca, wynikającej z § 1 uchwały nr 20 Rady Ministrów z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie zaleceń ujednoczenia terminów wejścia w życie niektórych aktów normatywnych (M. P. poz. 205), jest uzasadnione pilnym charakterem wprowadzanych ustawą rozwiązań.

Pozostałe kwestie

Stosownie do § 11a uchwały Nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt ustawy podlega konsultacji z EBC zgodnie z Decyzją Rady z dnia 29 czerwca 1998 r. (98/415/WE) w sprawie konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym projektów aktów prawnych wydawanych przez władze krajowe. Obowiązkiem tym objęte są m.in. projekty zawierające przepisy dotyczące narodowych banków centralnych (ich statusu, organów, i ich kompetencji). Przedstawiony projekt nowelizacji ustawy o NBP objęty jest wskazanym wyżej obowiązkiem konsultacji z EBC, przewiduje bowiem zmiany regulacji dotyczących NBP, banku centralnego i uczestnika ESBC.

Projekt ustawy ze względu na regulowaną materię podlega notyfikacji, o której mowa w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).